Inskriften är av stort intresse därigenom, att den har blivit föranstaltad av två kvinnor *at Sigræif, bonda sinn.* Om man får taga detta uttryck efter orden, skulle inskriften vara ett vittnesbörd om att tvegifte har förekommit under vikingatiden. Adam av Bremen uppger som bekant om svenskarna, att »var och en har, allt efter storleken av sin förmögenhet, två eller tre eller flera hustrur på en gång; de rika och hövdingarna ha otaliga» (IV: 21). Runinskrifterna tyda emellertid icke på att detta varit vanligt. Snarast har det hört till det mera sällsynta och undantagsmässiga. Så isolerad som Uppinge-inskriften står, bör man ifrågasätta, att den är oklart och språkligt oriktigt formulerad. De båda namnen Amoda och Moda, med »variation», tyda på att deras bärare varit mor och dotter. Uttrycket *bonda sinn* hör rätteligen endast till den ena. Den riktiga formuleringen skulle i så fall ha varit: *Amoða let læggia stæin þenna at Sigræif, bonda sinn, ok Moða at faður sinn . . .*

298. Uringe malm; Grödinge sn, Svartlösa hd.

Pl. 148, 189.

Litteratur: D 8vo 5. C. Säve, Nyfunna svenska runinskrifter (i: Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie 1852), s. 226 f.; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: R. C. G. Rudbeck, teckning (ATA; ett annat exemplar, signerat $^{23}/_{8}$ 45, i hs R 552 Uppsala Univ.-Bibl., n:r 17); Säve a. a., tab. IX (litografi efter teckning av Rudbeck); Dybeck a. a.; Brate 1900 (ATA),

Runstenen står vid norra sidan av vägen Tumba-Västerhaninge, på gränsen mellan Grödinge och Västerhaninge socknar, djupt inne i den stora skogsmark (»Uringe malm»), som skiljer bygderna å ömse sidor åt. Den ristade sidan är vänd mot vägen. Platsen är utmärkt å Geologiska kartbladet »Årsta».[1]

Efter stenen har torpet Runsten sitt namn, beläget en dryg kilometer längre åt sydost. Det finnes kartlagt och beskrivet redan 1636 och säges vara byggt »på kronones allmänning». Själva runstenen finnes antecknad å en karta över Uringe år 1717. Den är omtalad i Fants samlingar (se ovan s. 263) och blev för forskningen känd genom Säve och Dybeck.

Gnejs. Höjd 2,20 m., bredd 2,57—1,25 m. Den ristade ytan är svagt kupig men jämn och slät. Ristningen är djupt huggen och mycket tydlig. Stenens kanter äro på båda sidor skadade, varigenom även något av ristningen har gått förlorat.

Inskrift:

× **haur** + **nuk** + **karl** + **auk** + **sihia - - r** + **auk** + **uihialmr** + **auk** + **kare** + **ᛚ - - - - aisa** + **stain** + **þina** + **aftʀ**
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

+ **uihmar** + **faþr** + **sin** +
65 70 75

Haurr ok Karl ok Sighia[lm]ʀ ok Vihialmʀ ok Kari [letu r]æisa stæin þenna æftiʀ Vigmar, faður sinn.

»Håur(?) och Karl och Sighjälm och Vihjälm och Kåre läto resa denna sten efter Vigmar, sin fader.»

Till läsningen: I 3 **u** finnes mellan hst och bst en fördjupning, som dock sannolikt ej är huggen. 5 **n** är felristat för **a**. Fr. o. m. 15 **s** t. o. m. 23 **a** är yttre slinglinjen borta och därjämte större eller mindre delar av runornas toppar. 18 **i** är en naturlig remna, som dock synes ha blivit fördjupad av ristaren; möjligen har en bst funnits upptill på h. sidan (sålunda **ᛁ**). Av

[1] Det är samma runsten som i H. O. Indebetou, *Södermanlands minnen* (1877), s. 168 säges stå »söder om Skogssjön, vid Pålamalm». Det beror sålunda på misstag, då straxt därpå säges, att »en tredje runsten är längre norrut, vid Uringe».

20 finnes endast nedre delen av en rak stav bevarad. 21 har utom hst en bst på h. sidan i behåll. Möjligen finnes ett svagt spår av bst även på v. sidan, men det är högst ovisst. Sålunda **k** eller **m** (däremot icke **f**). 40 **e** har en prick mitt på staven, som förefaller vara ristad. Icke stungna äro däremot 16, 27, 64 och 74 **i**. Av 41 **l** finnes utom hst möjligen v. sidan av bst bevarad. — Rudbeck: Mellan 1 och 2 ett tomrum på teckningen, och Säve antager därför, att »2 eller 3 runor icke kunna urskiljas i det första ordet, hvilket gör det okänneligt». 5 **a**. Skadorna i tredje namnet synas ha varit lika stora som nu. 20 är sålunda oviss. 21 är på litografien **m**, men på teckningen i ATA är h. bst prickad, sålunda oviss. 37—40 **kaini**. 58 **i**; 63—68 **uinmar**. Sista runan, 75 **n**, saknas. — Dybeck: 1—4 **haur**, 5 **n**, 21 **k**, 37—40 **kaini**. Efter 40 **i** synes på Dybecks teckning + **li**. 58 **a**, 65 **h**, 75 **n**. — Boije: 5 **n**, 21 **k** eller **m** (1 cm. ovan h. bst kan en bst ha utgått t. v., »nedre kanten möjl. kvar»), 37—40 **kari** (**kare**?). — Brate: 5 **n**, 21 **k**, 37—40 **kare**.

15—22 **sihia--r** kan vara *Siglœikʀ* eller *Sighialmʀ*. Det senare torde vara sannolikast på grund därav, att samma efterled *-hialmʀ* ingår i namnet på en broder, *Vihialmʀ*. Mansnamnet *Sighialmʀ* är känt från tvenne uppländska inskrifter (L 32 Väppeby, Kalmar sn, och L 36 Övergrans kyrka), avseende samma person, och en gottländsk (L 1697 Rute sn). Om *Vihialmʀ* (eller *Vighialmʀ*) se Sö 209. 1—4 **haur** kan knappast återgiva något förut känt namn. Det förefaller ha ändats på *-urr* (jfr isl. *Gizurr*, *Qzurr* o. a.). Säve ifrågasätter en felristning för **haukr**, men detta förefaller föga sannolikt på denna så omsorgsfullt utförda sten. Anmärkningsvärt är dock, att runor blivit uteglömda: ett **i** i 59—62 **aftʀ** och ett **u** i 69—72 **faþr**. *Karl* och *Kari* äro vanliga namn (om det senare se Sö 217). Faderns namn, *Vigmarr*, förekommer även å Öster Brötastenen (Sö 292). Om förhållandet mellan de båda runmonumenten se ovan s. 266.

Vårsta, Grödinge sn, Svartlösa hd.

Enligt uppgift i *Ransakningarna* 1667—84 (se ovan s. 262) fanns »Vthi Vårstadh 1 Runsten, men för några åhr sedan ähr vptagen af bönderne dhersammastädes och bruukas till Spijselshäll». Vårsta ligger mitt emellan Lövstalund och Malmsjö, vid gamla vägen; det tillhör numera Malmsjö egendom. — Runstenen har i senare tid förgäves sökts av Dybeck (*Svenska runurkunder* 2, s. 40; *Runa*, fol., 1, s. 85), Boije och andra.

Österby, Grödinge sn, Svartlösa hd.

I *Ransakningarna* 1667—84 (se ovan s. 262) uppges, att i Österby funnos »2 Runsteenar, dhen eena ligger nedre till marken». Österby var beläget mellan Viad och Eldtomta. Det är numera avhyst och tillhör Viad egendom. — Om de båda runstenarna är icke något bekant från senare tid.

299. Huddinge kyrka, Svartlösa hd.

Pl. 149.

Litteratur: D 8vo 24. O. Hermelin, Svartlösa härad, s. 103, 123; S. Boije, Anteckningar (ATA).
Äldre avbildningar: Dybeck a. a., originalteckning i ATA[1]; Hermelin a. a.; Boije, fotografi (ATA); R. Haglund, etsning efter Boijes fotografi (ATA).

I södra väggen av Huddinge kyrka, på yttersidan, sitter denna runsten, 1,50 m. över marken. Den har blivit infogad i valvbågen till ett fönster, då detta murades igen. Stenen har därvid

[1] Afritningen, efter ett noggrant avtryck, kan betraktas såsom man hade runstenen sjelf för sig» (Dybeck).